

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์นี้ ได้กำหนดไว้ว่า

“หากขยายอำนาจพนักงานอัยการให้สามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษที่ต้องประสบกับปัญหาอุปสรรค นอกจากจะทำให้ปัญหาการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของเอกชนที่ยังขาดความสมบูรณ์ได้รับการแก้ไขแล้ว ยังเป็นการใช้อำนาจรัฐในการคุ้มครองประโยชน์ของผู้เสียหายในคดีสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย”

จากสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าว มีประเด็นที่ต้องพิสูจน์ดังต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาอุปสรรคในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ
2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ โดยการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องแทน
3. ความเป็นไปได้ในการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ และ
4. ความจำเป็นในการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ

จากการศึกษาวิเคราะห์ จึงทำให้สามารถพิสูจน์และตอบในประเด็นข้างต้นได้ ดังนี้คือ

1. ปัญหาอุปสรรคในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ

ผลจากการศึกษาได้พิสูจน์ให้เห็นได้ว่า ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในคดีมลพิษของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนนั้น มีปัญหาและอุปสรรคอยู่จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาสำคัญคือ

- (1) ปัญหาความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ในคดี

- (2) ปัญหาศักยภาพในการควบคุมความถูกต้องแท้จริงของพยานหลักฐานในคดี
- (3) ปัญหาภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

ในปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ พบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่ถือหลักพื้นฐานว่า คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีความเท่าเทียมกันในการดำเนินคดี หากแต่ในความเป็นจริงของการดำเนินคดีในปัจจุบันนั้น หลักพื้นฐานดังกล่าวกลับก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้เสียหายขึ้น ทั้งนี้เพราะในความเป็นจริงแล้วในเหตุการณ์ของก่อให้เกิดความเสียหายในปัจจุบัน โดยเฉพาะการก่อให้เกิดความเสียหายจากมลพิษนั้น สถานะในด้านต่าง ๆ ของผู้เสียหายหรือโจทก์ กับผู้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือจำเลยนั้น จะไม่มีความเท่าเทียมกัน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีความได้เปรียบเสียเปรียบกันสูงมากอีกด้วย กล่าวคือ การก่อให้เกิดความเสียหายในลักษณะดังกล่าวนี้ มักจะเป็นการกระทำจากผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีสถานะความได้เปรียบในหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าผู้เสียหาย อันมีผลให้ในการดำเนินคดีที่ยังถือหลักของความเท่าเทียมกันนั้น ทำให้ผู้เสียหายที่มีความเสียเปรียบอยู่มากนั้น ไม่สามารถที่จะทำการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของตนเองด้วยการดำเนินคดีได้อย่างเป็นธรรม และแม้ว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นกฎหมายพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการควบคุมมลพิษนั้น จะได้นำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดมาใช้ เพื่อประโยชน์ต่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในคดีมลพิษก็ตาม ก็ยังไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาที่เอกชนผู้เสียหายต้องประสบอยู่ให้หมดสิ้นไปได้ และปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังคงมีอยู่จวบจนปัจจุบันนี้

2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ โดยการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องแทน

ในระหว่างการดำเนินคดีแพ่งของเอกชนกับการดำเนินคดีแพ่งของรัฐ ย่อมที่จะมีความแตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินคดีที่จะมีความสามารถหรือศักยภาพที่แตกต่างกัน ทนายความซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งของเอกชน ย่อมไม่มีอำนาจหรือศักยภาพในการดำเนินคดีเท่ากับพนักงานอัยการซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งของรัฐ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่าพนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ย่อมที่จะมีอำนาจพิเศษต่าง ๆ ที่กฎหมายได้กำหนดให้ไว้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ

เมื่อพบว่าการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคอันไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เสียหายแล้ว จึงเห็นว่าหากให้อำนาจพนักงานอัยการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนได้แล้ว

อาจจะสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนต้องประสบอยู่ในคดีมลพิษได้ ซึ่งผลจากการศึกษาก็พิสูจน์ให้เห็นได้ว่าเป็นจริงเช่นนั้น คือหากให้อำนาจพนักงานอัยการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนได้แล้ว จะสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนต้องประสบอยู่ในคดีมลพิษได้ กล่าวคือ

(1) ปัญหาความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ในคดี

ในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีมลพิษนั้นพบว่าจะทำให้ยากลำบากกว่าในคดีแพ่งทั่วไปอยู่มาก ซึ่งสาเหตุของปัญหาก็เนื่องมาจากการที่ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนนั้นไม่สามารถที่จะมีอำนาจต่อการรวบรวมพยานหลักฐานได้ โดยเฉพาะในชั้นเตรียมคดีก่อนถึงการพิจารณาของศาล หากแต่พนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีอำนาจต่อรองมากกว่าเอกชนและสามารถทำการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ในคดีได้ดีกว่าเอกชน เพราะพนักงานอัยการสามารถใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 มาตรา 13 เพื่อออกหมายเรียกบุคคลมาให้การต่อพนักงานอัยการได้ และเมื่อบุคคลที่ได้รับหมายเรียกแล้วไม่มา หรือหากไม่ให้ถ้อยคำก็อาจมีความผิดได้ด้วย นอกจากนี้แล้วในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานอัยการ เนื่องจากพนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐเพื่อที่จะขอข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่มีอยู่ก็จึงเป็นสิ่งที่สามารถทำได้อีกด้วย

(2) ปัญหาศักยภาพในการควบคุมความถูกต้องแท้จริงของพยานหลักฐานใน

คดี

ในปัญหาศักยภาพในการควบคุมความถูกต้องแท้จริงของพยานหลักฐานในคดีก็เช่นเดียวกัน ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนย่อมไม่มีศักยภาพดังกล่าวเพราะในระหว่างเอกชนด้วยกันย่อมมีสถานะที่เท่าเทียมกันภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่สำหรับพนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น จะมีสถานะที่ไม่เท่าเทียมกับเอกชน หากให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนได้แล้ว พนักงานอัยการย่อมใช้อำนาจของรัฐเพื่อควบคุมความถูกต้องแท้จริงของพยานที่รวบรวมมาได้ กล่าวคือ หากพนักงานอัยการจะเรียกพยานบุคคลใดมาให้ถ้อยคำแล้ว บุคคลดังกล่าวจะต้องให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานที่เป็นจริง เพราะหากเป็นเท็จผู้นั้นจะมีความผิดฐานแจ้งความเท็จได้ เพราะถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อพนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐในการรักษากระเบียบตามที่รัฐได้กำหนด ดังนั้น พยานหลักฐานที่พนักงานอัยการรวบรวมมาได้จึงมีความถูกต้องแท้จริงมากกว่าพยานหลักฐานที่เอกชนผู้เสียหายได้มา

(3) ปัญหาภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

เนื่องจากการดำเนินคดีมลพิษ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากมายในการดำเนินการ ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีนัก ย่อมต้องประสบกับปัญหาดังกล่าวอย่างแน่นอน แต่หากให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนได้แล้ว พนักงานอัยการย่อมทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม อันถือเป็นภาระหน้าที่ของรัฐจะพึงดำเนินการเพื่อประชาชนโดยส่วนรวม การดำเนินคดีเช่นนี้จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียกเก็บค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินคดีแต่อย่างใด เพราะประโยชน์ของค่าธรรมเนียมนั้นเป็นแต่เพียงเป็นเครื่องยับยั้งซึ่งใจในการฟ้องคดีของโจทก์เท่านั้น กรณีจึงเป็นเช่นเดียวกับที่พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งแทนเอกชนผู้เสียหายตามกฎหมายหลาย ๆ ฉบับที่ได้มีการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการเอาไว้ ผลจากการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในกรณีดังกล่าว จึงทำให้การเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนในคดีมลพิษนี้ ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนจะไม่ต้องประสบปัญหาเรื่องภาระค่าใช้จ่ายอีกต่อไป

นอกจากการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชน จะทำให้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาได้รับการแก้ไขแล้ว ยังพบอีกว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนอีกด้วย เพราะเหตุว่าพนักงานอัยการนั้นจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการยังมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ควบคุมอยู่ตลอดเวลา จึงย่อมทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนนั้นเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพสูงนั่นเอง

3. ความเป็นไปได้ในการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ

พนักงานอัยการนั้น นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแทนรัฐทั้งในทางแพ่งและทางอาญาแล้ว ยังพบว่าพนักงานอัยการจะมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน (public interest) อีกด้วย อำนาจหน้าที่นี้จะปรากฏในลักษณะของการเข้าดำเนินคดีแพ่งแทนประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนประชาชนผู้เสียหายในการละเมิดก่อความเสียหายในกรณีต่าง ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อสังคมส่วนรวมหรือต่อผลประโยชน์ประชาชน ซึ่งอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการคุ้มครองผลประโยชน์ประชาชนโดยการเข้าดำเนินคดีเพื่อเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนประชาชนผู้เสียหายนี้ พบว่าในต่างประเทศรวมทั้งในประเทศไทยเองจะมีลักษณะดังกล่าว ซึ่งปรากฏในกฎหมายต่าง ๆ อาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

- 1) กฎหมายต่างประเทศ
- 2) กฎหมายไทย

1) กฎหมายต่างประเทศ

ในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นพบว่าพนักงานอัยการจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชน โดยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนประชาชนผู้เสียหายได้ โดยจะปรากฏตามพระราชบัญญัติสิทธิพลเมือง รวมทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น สำหรับในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบซีวิลลอว์ เช่น ประเทศญี่ปุ่น แม้ว่าพนักงานอัยการจะไม่มีอำนาจในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อเป็นการทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประชาชนก็ตาม หากแต่ก็พบว่าพนักงานอัยการในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะมีอำนาจในการดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในลักษณะที่เป็นการป้องกันความเสียหายไว้ก่อนล่วงหน้า ด้วยการยื่นคำร้องฉุกเฉินต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชน มิให้มีความเสียหายเกิดขึ้นได้ อันจะปรากฏตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ปี ค.ศ. 1963 รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการรักษาสภาพแวดล้อมในตัวเมือง ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้น

2) กฎหมายไทย

ภายใต้กฎหมายไทยนั้น พนักงานอัยการก็จะมีอำนาจหน้าที่ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนได้ในกรณีต่าง ๆ อันจะปรากฏตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เป็นต้น

จากที่ได้ศึกษาอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในต่างประเทศและในประเทศไทยเองแล้ว จึงพบว่าเป็นหลักเดียวกันที่ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชน ในกรณีที่เป็นความเสียหายต่อประชาชนโดยส่วนรวมนั้น รัฐจะกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะเป็นผู้ดำเนินการในกรณีดังกล่าว

และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการก่อความเสียหายจากมลพิษเปรียบเทียบกับ การก่อความเสียหายตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ของประเทศไทยที่ได้กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนแล้ว ก็พบว่า มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก โดยเฉพาะในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- ก. เป็นการก่อความเสียหายต่อส่วนรวม
- ข. เป็นการก่อความเสียหายที่มีลักษณะของการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
- ค. ต้นเหตุแห่งความเสียหายหรือผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย มักจะได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความได้เปรียบกว่าผู้เสียหายที่เป็นเอกชน ในหลาย ๆ ด้าน

จากที่กล่าวมา จึงพิสูจน์ได้ว่ามีความเป็นไปได้อย่างยิ่งในการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ ด้วยเหตุที่กรณีดังกล่าวย่อมเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของพนักงานอัยการเอง และยังเป็นหลักเดียวกันกับการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการภายใต้กฎหมายฉบับต่าง ๆ ของประเทศไทยที่ได้กล่าวมาอีกด้วย

4. ความจำเป็นในการให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ

เรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น ในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของประชาชน (public interest) ที่มีความสำคัญมาก และการก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จึงย่อมถือเป็นการกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของประชาชนด้วย อันเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐที่จะต้องใช้อำนาจของรัฐเข้าดำเนินการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมนี้ หากแต่การใช้อำนาจของรัฐในกรณีนี้ในปัจจุบันพบว่าจะจำกัดแต่เพียงกรณีที่มีความเสียหายเกิดต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพย์สินของรัฐเท่านั้น กล่าวคือหากความเสียหายเกิดจากมลพิษ การใช้อำนาจของรัฐก็จะจำกัดแต่เพียงกรณีที่มีความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินของรัฐเท่านั้น หากแต่ในส่วนของความเสียหายที่เกิดแก่ประชาชนไม่ว่าชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม รัฐจะไม่สามารถใช้อำนาจเพื่อเข้าคุ้มครองได้เลย และเมื่อพิจารณาถึงว่าในกรณีดังกล่าว ประชาชนผู้เสียหายก็ไม่สามารถที่จะทำการคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองได้อย่างเต็มที่อันเนื่องมาจากการที่ต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในคดีมลพิษดังได้กล่าวมาแล้ว กรณีจึงกล่าวได้ว่าการใช้อำนาจของรัฐเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนั้น ยังไม่เป็นไปโดยครบถ้วน และยังถือว่ามาตรการทางแพ่งที่รัฐได้ใช้ในการพิทักษ์คุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรอีกด้วย

เพราะฉะนั้น จึงพิสูจน์ได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการเพื่อที่จะให้ทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของรัฐในการใช้อำนาจ เข้าทำการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนประชาชนผู้เสียหายในกรณีการก่อความเสียหายจากมลพิษ เพื่อที่จะทำให้การใช้อำนาจของรัฐในการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมในส่วนที่ยังไม่ครบ

ถ้านั้นได้สมบูรณ์ขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็จะทำให้มาตรการทางแพ่งที่รัฐได้ใช้ในการพิทักษ์คุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงได้อีกด้วย

จากผลการพิสูจน์ในประเด็นต่าง ๆ ตามสมมติฐานที่กล่าวมานี้ จึงทำให้ทราบได้ว่า สมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ว่า “หากขยายอำนาจพนักงานอัยการให้สามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษที่ต้องประสกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นั้น นอกจากจะทำให้ปัญหาการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของเอกชนที่ยังขาดความสมบูรณ์ได้รับการแก้ไขแล้ว ยังเป็นการใช้อำนาจรัฐในการคุ้มครองประโยชน์ของผู้เสียหายในคดีสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย” นั้น ถูกต้องแล้ว

และในการที่จะขยายอำนาจของพนักงานอัยการให้สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษได้นั้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ได้กล่าวมา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้คือ

ก. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร่องคำสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อที่จะให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร่องคำสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษ ควรจะได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้เพราะกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายพื้นฐานหรือกฎหมายกลางเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นแล้วยังเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญในการควบคุมมลพิษอีกด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าวในกฎหมายพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ ย่อมสามารถที่จะบังคับใช้กับกรณีการก่อให้เกิดมลพิษได้อย่างครอบคลุม เพราะไม่ว่าการก่อให้เกิดมลพิษจะเกิดจากแหล่งใดหรือเป็นมลพิษในรูปแบบใด หรือจะเป็นกรณีที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่นใดอีกก็ตาม กรณีเหล่านั้นก็ล้วนที่จะต้องตกอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่เป็นกฎหมายพื้นฐานหรือกฎหมายกลางด้วยทั้งสิ้น

สำหรับในการแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อที่จะเป็นให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร่องคำสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในคดีมลพิษนี้ เห็นว่าควรที่จะบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นเป็นมาตราใหม่อีก 1 มาตรา ไว้ในหมวด 6 อันว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง โดยควรที่จะบัญญัติไว้ต่อจากมาตรา 96 ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติที่จะเพิ่มขึ้นใหม่นี้จะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องและจะต้องอ้างอิงถึงบทบัญญัติในมาตรา 96 โดยตรง บทบัญญัติที่จะเพิ่มเติมขึ้นใหม่นี้อาจกำหนดให้เป็นมาตรา 96 ทวิ

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในลักษณะที่เสนอแนะดังกล่าว ก็เพื่อที่จะให้พนักงานอัยการนั้นมีอำนาจได้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และเพื่อที่จะให้เป็นการสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามพระ

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 อันเป็นกฎหมายหลักที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการด้วย ทั้งนี้เพราะตามกฎหมายดังกล่าวนี้ ในมาตรา 11 ได้บัญญัติไว้ว่า

“พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) .....

(2) ในคดีแพ่ง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ”

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในลักษณะที่เสนอแนะมาแล้วนั้น จะทำให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายในคดีมลพิษได้ตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 มาตรา 11 (2) ดังกล่าว โดยถือว่าเป็นกรณีที่พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในคดีแพ่งตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ ซึ่งกฎหมายอื่นในที่นี้ก็คือพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นั่นเอง

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยพิจารณาแนวทางจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ดังกล่าวนั้น สมควรที่จะพิจารณาแนวทางของการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในมาตรา 39 กล่าวคือเป็นการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่งโดยตรง ซึ่งมีใช้การให้อำนาจโดยผ่านกลไกของการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา แต่อย่างไรก็ดี ไม่สมควรกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่พิเศษดังเช่นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ทั้งนี้เพราะพนักงานอัยการในกรณีดังกล่าวจะถือเป็นเพียงผู้ที่ทำหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่พิเศษตามกฎหมายเท่านั้น พนักงานอัยการในฐานะดังกล่าวจะไม่มีอำนาจพิเศษในฐานะที่เป็นพนักงานอัยการแต่อย่างใด

3. ควรกำหนดเงื่อนไขของคดีที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษ

3.1 ควรกำหนดเงื่อนไขของคดีที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษ โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในลักษณะดังนี้ คือ "พนักงานอัยการจะมีอำนาจในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษได้ เฉพาะแต่ในกรณีที่มีการดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม" เท่านั้น

3.2 ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการชี้ขาดตัดสินว่า "กรณีใดที่จะถือว่าการดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมหรือไม่" ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในประเด็นดังกล่าวได้ ซึ่งสมควรที่จะกำหนดให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษทำหน้าที่ในการเป็นคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว เหตุเพราะคณะกรรมการควบคุมมลพิษนั้นจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 52 และคณะกรรมการควบคุมมลพิษยังเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในด้านการควบคุมมลพิษโดยตรงอีกด้วย ตามมาตรา 53 คณะกรรมการควบคุมมลพิษจึงมีความเหมาะสมที่จะมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งกรณีจะเป็นไปในการทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 ที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอำนาจหน้าที่และความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง เป็นผู้ที่มีอำนาจชี้ขาดตัดสินว่ากรณีใดที่มีการดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคส่วนรวม

นอกจากนั้นแล้ว การที่จะกำหนดให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ เพราะหากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ไว้ในมาตรา 96 ทวิ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วด้วย คณะกรรมการควบคุมมลพิษก็จะมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ เพราะจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 53 (11) ที่บัญญัติว่า

"มาตรา 53 ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ..... (10) .....

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ..."

ดังนั้น หากมีการกำหนดให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจหน้าที่ในการชี้ขาดตัดสินว่ากรณีใดที่จะถือว่าการดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมหรือไม่นั้น ไว้ในมาตรา 96 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แล้ว คณะกรรมการควบคุมมลพิษย่อมมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ เพราะถือว่าการณีเป็นการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษนั่นเอง

3.3 ควรกำหนดให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย เป็นผู้กั้นการร้องการวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษอีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ ในกรณีที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นว่าการดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมนั้น อาจเกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับพนักงานอัยการอันอาจนำมาซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เต็มที่หรือไม่ดีเท่าที่ควรได้ นอกจากนั้นคณะกรรมการควบคุมมลพิษยังมีผู้บังคับบัญชาโดยตรงของพนักงานอัยการอีกด้วย ย่อมอาจเกิดการไม่ประสงค์ที่จะปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการควบคุมมลพิษได้ ดังนั้นจึงสมควรที่จะให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของพนักงานอัยการ ซึ่งก็คืออัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมาย เป็นผู้พิจารณาตัดสินการร้องอีกชั้นหนึ่งในการให้ความเห็นชอบให้พนักงานอัยการทำการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายที่เป็นเอกชนตามมาตรา 96 ซึ่งจะสามารปกป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นดังกล่าวมาได้

4. ควรกำหนดเงื่อนไขในการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษ

4.1 ควรกำหนดเงื่อนไขในการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษด้วยว่า พนักงานอัยการจะมีอำนาจในกรณีดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายเสียก่อนแล้วเท่านั้น

4.2 ควรกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับการร้องขอตาม 4.1 ทั้งนี้เพื่อที่จะให้กรมควบคุมมลพิษนั้นเป็นหน่วยงานที่รองรับการรวบรวมสอบสวนเรื่องราวเบื้องต้นจากผู้เสียหาย และส่งให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป หรือทำหน้าที่ในลักษณะเป็นหน่วยงานธุรการ เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัตินั่นเอง

การที่เห็นควรกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ก็ด้วยเหตุผลที่ว่ากรมควบคุมมลพิษนั้นเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมปัญหามลพิษโดยตรงตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 3 ทั้งอำนาจหน้าที่ในการ

ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวร้องทุกข์ด้านมลพิษนั้น ยังเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของกรมควบคุมมลพิษตามมาตรา 3 (7) แห่งพระราชกฤษฎีกาข้างต้นอีกด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมควบคุมมลพิษนั้น ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 4 (5) ก็ได้แบ่งส่วนราชการของกรมควบคุมมลพิษออกเป็นกองต่าง ๆ โดยมีกองนิติการและเรื่องราวร้องทุกข์เป็นกองหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวร้องทุกข์ด้านมลพิษอีกด้วยตามมาตรา 5 (5) (ก) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับการร้องขอตาม 4.1

4.3 อย่างไรก็ดี เนื่องจากในการที่ประชาชนผู้เสียหายจะมาร้องขอดังกล่าวได้ทั้งหมดนั้น อาจต้องใช้เวลาอย่างมาก ดังนั้นหากเป็นกรณีที่เกิดคณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นสมควรเองว่า ในกรณีเช่นนั้นการดำเนินการคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม ก็ควรที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการคดีเพื่อเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายได้ด้วย แม้ว่าจะยังไม่มีมาร้องขอจากประชาชนผู้เสียหายก็ตาม ทั้งนี้เป็นไปในลักษณะเดียวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 การที่สมควรกำหนดเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากเหตุที่ว่าเพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนผู้เสียหายให้มากยิ่งขึ้นนั่นเอง และในการกำหนดอำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการควบคุมมลพิษในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกับกรณีที่กำลังกล่าวมาในข้อเสนอนี้ 3.2 กล่าวคือ หากมีการกำหนดให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมานี้ไว้ ในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 96 ทวิ คณะกรรมการควบคุมมลพิษก็จะมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ เพราะจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 53 (11)

5. ควรกำหนดให้การดำเนินคดีของพนักงานอัยการในการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง

การที่เห็นควรกำหนดให้การดำเนินคดีของพนักงานอัยการในการเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนแทนเอกชนผู้เสียหายในคดีมลพิษ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง ก็เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าในการดำเนินคดีดังกล่าวนี้พนักงานอัยการจะใช้อำนาจในนามของรัฐเพื่อที่จะดำเนินคดีที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม และเพื่อที่จะเป็นการบรรเทาปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีมลพิษที่ผู้เสียหายต้องประสบบ่อยอีกด้วย จึงสมควรที่จะกำหนดให้การดำเนินคดีดังกล่าวได้มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง ทั้งนี้ก็เป็นไปใน

ทำนองเดียวกับในกฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการดำเนินคดีแพ่ง เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนนั่นเอง

จากข้อเสนอแนะใน ก. 1 - 5 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น อาจทำการยกร่าง ขึ้นเป็นมาตรา 96 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ดังนี้

“มาตรา 96 ทวิ ในกรณีที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นสมควรเอง หรือเมื่อประชาชนผู้เสียหายตามมาตรา 96 ได้ร้องขอต่อกรมควบคุมมลพิษตามกฎหมายแล้ว และคณะกรรมการควบคุมมลพิษเห็นว่า การดำเนินคดีนั้นจะเป็น ประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม โดยความเห็นชอบของอัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่ง อัยการสูงสุดมอบหมาย ให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหม ทดแทนให้แก่ผู้เสียหายได้ และในการนี้ให้ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

เมื่อได้มีการปรับปรุงกฎหมายโดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการก็จะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการเข้าดำเนินคดีแทนผู้เสียหายเพื่อเรียก ร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเสียหายจากมลพิษได้ และปัญหาหรืออุปสรรคที่ เอกชนผู้เสียหายต้องประสบอยู่จากการที่ต้องดำเนินคดีเองนั้นก็ได้รับการแก้ไข กล่าวคือ พนักงานอัยการจะทำการต่อสู้คดีกับผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ในฐานะของการเป็นตัวแทนของ รัฐที่จะทำการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายที่ได้รับ อย่างเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ถือเป็นการบังคับใช้มาตรการทางแพ่งของรัฐอันเป็น มาตรการทางกฎหมายมาตรการหนึ่งเพื่อการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะไม่ให้มีผู้ใดก่อให้เกิดมลพิษขึ้นเป็นที่เสียหายแก่ส่วนรวมอีกต่อไป

ข. ควรพิจารณาศึกษาเพื่อขยายอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการ ดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมให้มีลักษณะที่เป็นการ ป้องกันความเสียหายไว้ก่อนล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะในประการสุดท้ายนี้ก็คือ ในโอกาสข้างหน้าสมควรที่จะพิจารณา ศึกษาให้ทราบถึงปัญหาข้อขัดข้อง รวมถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการที่จะกำหนด ให้พนักงานอัยการสามารถเข้าทำการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะ ที่เป็นการใช้อำนาจในการดำเนินคดีเพื่อป้องกันความเสียหายไว้ก่อนล่วงหน้า (Precautionary)

ได้ อันจะเป็นการใช้อำนาจในลักษณะเช่นเดียวกับในต่างประเทศที่พนักงานอัยการจะมีอำนาจในลักษณะดังกล่าวได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวน่าที่จะเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด เพราะการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อสภาพแวดล้อมย่อมเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าการแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นมาแล้วในภายหลัง ที่เป็นแนวความคิดเดียวกับ “หลักการป้องกันล่วงหน้า” (Precautionary Principle) ที่มีแนวความคิดว่า ในการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมนั้น การป้องกัน (prevention) ย่อมเป็นวิถีทางที่ถูกต้องและดีกว่าการแก้ไขเยียวยาในภายหลังนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย